

سنڌ ايڪٽ نمبر XX مجريه 2016

SINDH ACT NO.XX OF 2016

سنڌ بانڊيد ليبر سسٽم (خاتمو) ايڪٽ، 2015

THE SINDH BONDED LABOUR SYSTEM

(ABOLITION) ACT, 2015

فهرست (CONTENTS)

تمهيد (Preamble)

دفعات (Sections)

1. مختصر عنوان، واڌ ۽ شروعات

Short title, extent and commencement

2. وصفون

Definitions

3. ٻين قانونن وغيره کي اوور رائيد ڪرڻ جو ايڪٽ

Act to override other laws, etc

4. بانڊيد ليبر سسٽم جو خاتمو

Abolition of bonded labour system

5. معاهدو، ڪسٽم، وغيره منع هوندا

Agreement, custom, etc, to be void

6. رهجي ويل بانڊيد قرض ٻيهر ادا ڪرڻ جي ذميداري

Liability to repay bonded debt to stand extinguished

7. بانڊيد ليبر جي ملڪيت ضبطگي وغيره کان آزاد ڪئي ويندي

Property of bonded labour to be freed from mortgage, etc.

8. رهجي ويل قرض جي مد ۾ قرض ڏيندڙ اداگي قبول نه ڪندو

Creditor not to accept payment against extinguished debt
9. اختياريون جيڪي هن ايڪٽ جي گنجائشن جي عملدرآمد لاءِ بيان ڪيون
وينديون

Authorities who may be specified for implementing the
provisions of this Act

10. ڊپٽي ڪمشنر ۽ ڪيس ڏنل ٻيا عملدار
Deputy Commissioners and other officers designated to him

11. جبري بانديد ليبر لاءِ سزا
Punishment for enforcement of bonded labour

12. بانديد ليبر سسٽم هيٺ بانديد ليبر ڪرائڻ تي سزا
Punishment for extracting bonded labour under the bonded
labour system

13. بانديد ليبرر کي ملڪيت جو قبضو واپس ڏيارڻ ۾ ناڪامي يا ختم ڪرڻ تي
سزا

Punishment for omission or failure to restore possession of
property to bonded labourer

14. ڏوه ڪندڙ جي سهائتا ڏوه هوندي
Abetment to be an offence

15. نگران ڪميٽيون
Vigilance Committees

16. ڏوهن تي معجسٽريٽ ٻڌڻي ڪندو
Offences to be tried by the Magistrate

17. ڏوهن جو ازالو
Cognizance of Offences

18. ڪمپنين طرفان ڏوه

Offences by companies

19. متپيد كان بچاء

Protection against discrimination

20. ضمانت

Indemnity

21. دائره اختيار تي پابندي

Bar of Jurisdiction

22. قاعدا جوڙڻ جو اختيار

Power to make rules

سنڌ ايڪٽ نمبر XX مجريه 2016

SINDH ACT NO.XX OF 2016

سنڌ بانڊيد ليبر سسٽم (خاتمو) ايڪٽ، 2015

THE SINDH BONDED LABOUR

SYSTEM (ABOLITION) ACT, 2015

[28 جون 2016]

ايڪٽ جنهن ذريعي سنڌ صوبي ۾ بانڊيد ليبر سسٽم جو خاتمو ڪيو ويندو.

تمهيد (Preamble)

جيئن ته اسلامي جمهوريه پاڪستان جي آرٽيڪل 11 جي شق (2) هر قسم جي جبري پورهئي کان منع ڪري ٿي.

۽ جيئن ته صوبي سنڌ ۾ پورهيت طبقي جي معاشي ۽ جسماني پيڙا کان تحفظ لاءِ ۽ ان سان لاڳاپيل معاملن لاءِ بانڊيد ليبر سسٽم جو خاتمو ضروري ٿي پيو آهي؛

مختصر عنوان، واڌ ۽

1.1 هن ايڪٽ کي سنڌ بانڊيد ليبر سسٽم (خاتمو) ايڪٽ، 2015 سڏيو ويندو.

شروعات

Short title,

(2) ان جي سڄي سنڌ تائين توسيع ڪئي ويندي.

extent and

(3) هي فوري طور لاڳو ٿيندو.

commencement

وصفون

1.2 هن ايڪٽ ۾ جيستائين ڪجهه مضمون ۽ مفهوم جي متضاد نه هجي، تيستائين:

Definitions

(a) "ايدوانس (پيشگي)" مطلب ايدوانس (پيشگي) پوءِ اها روڪ رقم يا روڪ جو ڪجهه حصو يا ڪجهه حصو جيڪو هڪ شخص طرفان (ان کانپوءِ جنهن کي ڪريڊيٽر سڏيو ويندو) ڪنهن ٻئي شخص کي (جنهن کي هن کانپوءِ قرض

ونندڙ سڏيو ويندو) ڏني ويندي؛

(b) “بانديڊ قرض” مطلب بانديڊ ليبر سسٽم تحت بانديڊ ليبر طرفان حاصل ڪيل ايڊوانس (پيشگي) يا جيڪو ايڊوانس (پيشگي) وٺڻ جو سوچيو ويندو.

(c) “بانديڊ ليبر” مطلب بانديڊ ليبر سسٽم تحت ڪو پورهيو يا خدمت؛

(d) “بانديڊ ليبر” مطلب پورهيت جنهن بانديڊ قرض حاصل ڪري ٿو ڪيو آهي يا ڪرڻ جو سوچيو آهي؛

(e) “بانديڊ ليبر سسٽم” مطلب جبري جو نظام، يا عارضي طور جبري پورهيو جنهن تحت قرض وٺندڙ داخل ٿئي ٿو يا داخل ٿيڻ جو ارادو رکي ٿو. قرض ڏيندڙ سان معاهدي ذريعي، جنهن موجب:

(i) ايڊوانس (پيشگي) جي سلسلي ۾ جيڪو سندس طرفان حاصل ڪيو ويو آهي يا سندس ڪنهن ڪٽنب جي ڀاتي طرفان (پوءِ ان ايڊوانس (پيشگي) جي ڪاغذي شاهدي هجي يا نه) ۽ ڪو وياج، جيڪڏهن ڪو هجي، اهڙي ايڊوانس (پيشگي) تي؛ يا

(ii) ڪنهن به روايتي يا سماجي ذميداري مطابق؛ يا

(iii) ڪنهن به مالي مراعت لاءِ جيڪا سندس طرفان يا سندس ڪٽنب جي ڪنهن به فرد طرفان حاصل ڪئي وئي هجي، اهو.

(1) سندس طرفان يا سندس ڪٽنب جي ڪنهن فرد، يا مٿس پاڙيندڙ ڪنهن شخص طرفان قرض ڏيندڙ کي پورهيو يا خدمت فراهم ڪئي وڃي ٿي، قرض ڏيندڙ جي فائدي لاءِ، مخصوص عرصي لاءِ يا اڻڄاڻايل عرصي لاءِ بنا ڏهاڙي جي يا

انتھائي گھٽ ڏهاڙي لاءِ؛ يا

(2) ملازمت جي آزادي ضبط ڪئي ويندي يا مخصوص عرصي يا اڻڄاڻايل عرصي لاءِ گذر سفر جا ٻيا طريقا اختيار ڪيا ويندا؛

(3) هڪ هنڌ کان ٻئي هنڌ آزادي سان چرپر ڪرڻ جو حق ضبط ڪيو ويندو.

(4) مارڪيٽ اگه تي پنهنجي يا پنهنجي ڪنهن پورهيت يا سندس ملڪيت جي ڪنهن ميمبر يا مٿس پاڙيندڙ ڪنهن شخص جي ملڪيت قبضو ڪرڻ يا وڪرو ڪرڻ جو حق ضبط ڪري سگهي ٿو جنهن ۾ شامل آهي جبري پورهئي جو نظام يا عارضي جبري پورهيو جنهن تحت قرض وٺندڙ لاءِ ضمانت داخل هجي، يا داخل ڪئي آهي يا داخلا جو ارادو ڪيو آهي، قرض ڏيندڙ سان ڪنهن معاهدي ۾ ته جنهن تي ناڪامي تي قرض وٺندڙ کي قرض ٻيهر ادا ڪرڻو آهي، اهو قرض وٺندڙ جي بدران بانديڊ ليبر ڪندو.

(f) “ڪٽنب” مطلب:

(i) مرد بانديڊ پورهيت جي صورت ۾ زال يا زالون، ۽ عورت بانديڊ پورهيت جي صورت ۾، بانديڊ پورهيت جو مڙس، ۽ (ii) والدين، ٻار نابالغ ڀاءُ، ۽ غير شادي شده، طلاقيل يا بيوه ڀينرون بانديڊ پورهيت جون جيڪي مڪمل طور مٿس پاڙيندڙ هجن.

(g) “حڪومت” مطلب سنڌ حڪومت؛

(h) “انتھائي گھٽ ڏهاڙيون” ڪنهن پورهئي جي سلسلي ۾، مطلب هڪ ڏهاڙي جيڪا گھٽ آهي؛

(i) گھٽ ۾ گھٽ اجورو جيڪو حڪومت طرفان ساڳئي يا

ساڳئي قسم جي پورهئي لاءِ طئي ڪيو هجي، وقتي طور لاڳو ڪنهن قانون تحت؛ ۽

(ii) جتي اهڙو ڪو گهٽ ۾ گهٽ اجورو ڪنهن قسم جي پورهئي لاءِ طئي نه ڪيو ويو هجي، عام طور تي ساڳئي يا ساڳئي قسم جي پورهئي لاءِ ادا ڪيو ويندڙ اجورو ساڳئي مقامي علائقي ۾ ڪم ڪندڙ پورهيتن کي ادا ڪيو ويندو هجي؛ ۽

(i) “بيان ڪيل” مطلب قاعدن موجب بيان ڪيل؛

(j) “قاعدا” مطلب هن ايڪٽ تحت جوڙيل قاعدا.

3. هن ايڪٽ جون گنجائشون موثر هونديون جيستائين ڪجهه وقتي طور لاڳو ڪنهن ٻئي قانون جي متضاد نه هجي، يا اهڙي ڪنهن قانون جي مقصد لاءِ ڪا شئي لاڳو هجي.

Act to override other laws, etc

4. (1) هن ايڪٽ جي شروع ٿيڻ تي، بانديڊ ليبر سسٽم ختم ٿي ويندو ۽ هر بانديڊ پورهيت آزاد ٿي ويندو ۽ ڪنهن بانديڊ ليبر تحت ڏني ويندڙ ذميداري کان به آڇوڻي ويندو.

(2) ڪنهن به شخص کي بانديڊ ليبر سسٽم تحت ڪو ايڊوانس نه ڏنو ويندو يا ڪنهن بانديڊ ليبر يا ڪنهن ٻئي جبري پورهئي لاءِ مجبور نه ڪيو ويندو.

5. رواج يا روايت يا مشق يا ڪو ٺيڪو معاهدو يا پيو دستاويز پوءِ ان ۾ داخل ٿيو هجي يا هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳواٽ ڪيو ويو هجي يا بعد ۾ ڪيو ويو هجي، جنهن تحت ڪو شخص، سندس ڪٽنب جو ڪو رڪن، بانديڊ ليبر طور ڪم يا ڪا خدمت ڪرڻ لاءِ طلب ڪيو ويو

معاهدو، ڪسٽم، وغيره منع هوندا Agreement, custom, etc, to be void

اهو غير موثر ۽ ڪالعدم هوندو.

6.(1) هن ايڪٽ جي شروع ٿيڻ تي بانديڊ پورهيت تي رهجي ويل بانديڊ قرض پيهر ادا ڪرڻ جي ذميداري هجي، اهو ختم ٿي ويندو.

Liability to repay bonded debt to stand extinguished (2) هن ايڪٽ جي شروعات کانپوءِ، ڪو به مقدمو يا ٻي ڪا ڪارروائي ڪنهن سول ڪورٽ، ٽربيونل يا ٻي ڪنهن اختياري جي سامهون بانديڊ قرض يا اهڙي ڪنهن حصي جي واپسي لاءِ نه ٿيندي.

(3) بانديڊ قرض جي بازيابيءَ لاءِ هر ڊڪري يا حڪم نامو جيڪو هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳ جاري ڪيو ويو هجي ۽ اهڙي شروعات کان اڳ مڪمل طور نه نبيريو ويو هجي، اهڙي شروعات تي مڪمل طور تي نبيريو ويندو.

(4) جتي، هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳ، بانديڊ پورهيت يا سندس ڪٽنب جي ڪنهن ميمبر جي قبضي ۾ ڪا ملڪيت قرض ڏيندڙ طرفان ڪنهن بانديڊ قرض جي بازيابيءَ لاءِ زبردستي ورتي وئي هجي، اهڙي ملڪيت واپس ڪرائي ويندي، اهڙي شروعات کان نوي ڏينهن اندر اهڙي ماڻهو جي قبضي ۾ جنهن کان اها ضبط ڪئي وئي هئي يا ورتي وئي هجي.

(5) هن ايڪٽ جي شروع ٿيڻ کان اڳ ڪنهن بانديڊ قرض جي بازيابيءَ لاءِ لڳايل هر اٽيچمينٽ، اهڙي شروعات تي خالي ڪئي ويندي ۽ جتي، اهڙي اٽيچمينٽ جي سلسلي ۾، بانديڊ پورهيت جي ڪا متحرڪ ملڪيت ضبط ڪئي وئي هئي ۽ ان جي تحويل مان ڪسي وئي هئي ۽ ڪنهن عدالت،

ٽربيونل يا ٻي اختياري جي تحويل ۾ رڪي وئي هئي، وڪري لاءِ التوي هيٺ هئي، اهڙي متحرڪ ملڪيت اهڙي شروعات جي نوي ڏينهن اندر بانديڊ پورهيتن جي قبضي ۾ واپس ڪئي ويندي:

بشرطيڪ جتي ڪا اتيچ ٿيل ملڪيت هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳ وڪرو ڪئي وئي هئي، بانديڊ قرض جي واپسي لاءِ ڪنهن ڊڪري يا حڪم تي عملدرآمد جي سلسلي ۾ ته، اها هن ايڪٽ جي ڪنهن گنجائش سبب متاثر نه ٿيندي.

(6) ذيلي دفعه (5) جي شرطي بيان موجب، بانديڊ پورهيت طرفان هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳ بانديڊ قرض جي بازياڻي لاءِ ڪنهن ملڪيت جو وڪرو منتقلي يا اسائنمينٽ ڪنهن به سلسلي ۾ جيڪا ڪئي وئي هجي يا جو حق منتقل ڪيو هجي، يا اهڙي ملڪيت تي ڪو وياج يا امانت هجي، اهڙي ملڪيت اهڙي شروعات جي نوي ڏينهن اندر بانديڊ پورهيت جي قبضي ۾ واپس ڪئي ويندي.

(7) جيڪڏهن ذيلي دفعه (4) يا ذيلي دفعه (5) يا ذيلي دفعه (6) تحت ڪنهن ملڪيت جو قبضو هن ايڪٽ جي شروعات کان نوي ڏينهن اندر واپس نه ڪرايو ويو ته متاثر شخص اهڙي وقت دوران جيئن بيان ڪيو ويو هجي، بيان ڪيل اثارتي ڪي ملڪيت جي واپسي لاءِ اپلاءِ ڪري سگهي ٿو ۽ بيان ڪيل اثارتي، قرض ڏيندڙ کي ٻڌڻ جو موزون موقعو ڏيڻ بعد قرض ڏيندڙ کي درخواست گذار کي ڄاڻايل ملڪيت جو قبضو اهڙي عرصي اندر واپس ڏيڻ جي هدايت ڪري سگهي ٿي جيئن حڪم ۾ بيان ڪيو ويو هجي.

(8) ذيلي دفعه (7) تحت بيان ڪيل ائارٽي طرفان جاري ڪيل حڪم سول ڪورٽ يا قرض ڏيندڙ جي عارضي رهائش يا جتي ڪاروبار يا ذاتي ڪم ڪندو هجي، ان جي مقامي حدن گهٽ ۾ گهٽ دائره اختيار رکندڙ عدالت جي حڪم برابر سمجهيو ويندو.

(9) جتي ڪو مقدمو يا ڪارروائي بانديڊ ليبر سسٽم تحت ذميداري جي لاڳو ٿيڻ کان، بشمول بانديڊ پورهيت کي ڏنل ڪنهن ايڊوانس (پيشگي) جي بازيابي لاءِ ڪنهن مقدمي يا ڪارروائي جي، هن ايڪٽ جي شروع ٿيڻ وقت التوي هيٺ آهي ته، اهڙو مقدمو يا ڪارروائي اهڙي شروعات تي ختم ٿي ويندي.

(10) هن ايڪٽ جي شروعات تي، هر بانديڊ پورهيت جيڪو ڪنهن جڙمينٽ کان اڳ يا پوءِ ڪنهن سول جيل ۾ قيد هيو، اهو اهڙي قيد مان آزاد ڪيو ويندو.

7. (1) بانديڊ پورهيت جي هٿ هيٺ ايندڙ سموريون ملڪيتون جيڪي هن ايڪٽ جي شروعات کان فوري اڳ ڪنهن ضبطگي چارج، قانوني حق يا بانديڊ قرض جي سلسلي ۾ پئي ڪنهن تڪرار هيٺ هيون، اهي آزاد ٿي وينديون ۽ اهڙي ضبطگي، چارج، لين يا پئي ڪنهن تڪرار کان آجيون ٿي وينديون، ۽ جتي اهڙيون ڪي ملڪيتون هن ايڪٽ جي شروعات کان اڳ، ضبط ڪندڙ يا چارج، لين يا تڪرار رکندڙ جي قبضي ۾ هيون، اهڙي ملڪيت سواءِ ان جي جتي اهي ڪنهن پئي جي چارج، قانوني حق ۾ هيون، اهڙي شروعات تي بانديڊ پورهيت کي واپس ڪيون وينديون.

(2) جيڪڏهن ذيلي دفعه (1) تحت ڪنهن ملڪيت جي

بانديڊ ليبر جي
ملڪيت ضبطگي
وغيره کان آزاد ڪئي
ويندي
Property of
bonded labour
to be freed from
mortgage, etc.

بانديڊ پورهيت کي قبضو واپس ڏيڻ ۾ دير ڪئي وڃي ٿي، اهڙي پورهيت کي اهڙي شروعاتي واري تاريخ تي ۽ ان کانپوءِ ضبط ڪندڙ يا لين، چارج ۽ تڪرار رکندڙ کان واپس وٺڻ جو حق هوندو. اهڙا فائدا حاصل ڪري سگهندو جيئن گهٽ ۾ گهٽ دائره اختيار رکندڙ سول ڪورٽ طرفان طئي ڪيو ويو هجي، جنهن جي دائره اختيار ۾ اهڙي ملڪيت واقع هجي.

رهجي ويل قرض جي
مد ۾ قرض ڏيندڙ
ادائگي قبول نه ڪندو
Creditor not to
accept payment
against
extinguished
debt

8.(1) ڪوبه قرض ڏيندڙ ڪنهن بانديڊ قرض تي ڪا ادائگي قبول نه ڪندو جيڪو ختم ڪيو ويو هجي يا ختم سمجهيو ويو هجي يا هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت مڪمل طور نبيرو ويو هجي.

(2) جيڪو به ذيلي دفعو (1) جي گنجائشن جي پيڪڙي ڪندو اهو قيد جي سزا جو مستحق هوندو، جيڪا ٽن سالن تائين وڏي سگهي ٿي يا ڏنڊ جيڪو پنجويهه هزار رپين کان گهٽ نه هوندو يا ٻئي گڏ.

(3) ڪورٽ ذيلي دفعو (2) تحت الزام هيٺ آيل ڪنهن شخص کي، اضافي طور ان ذيلي دفعو تحت ڏنڊ مڙهي سگهي ٿي، اهڙي شخص کي ان مدي تائين ڏنڊ جمع ڪرائڻ جي هدايت ڪري سگهي ٿي، ذيلي دفعو (1) جي گنجائشن جي پيڪڙي تي اهڙي عرصي دوران وصول ڪري سگهي ٿي جيئن حڪم ۾ ڄاڻايو ويو هجي، جيڪو بانديڊ پورهيت کي واپس ڪيو ويندو.

اختياريون جيڪي
هن ايڪٽ جي
گنجائشن جي
عملدرآمد لاءِ بيان

9. حڪومت اهڙا اختيار ڊپٽي ڪمشنر کي سونپي سگهي ٿي ۽ اهڙيون ذميداريون مڙهي سگهي ٿي جيڪي اها هن ايڪٽ جي گنجائشن تي عملدرآمد يقيني بڻائڻ لاءِ ضروري سمجهي ۽ ڊپٽي ڪمشنر پنهنجي ماتحت ڪو عملدار مقرر ڪري

ڪيون وينديون
Authorities who
may be
specified for
implementing
the provisions
of this Act

ڊپٽي ڪمشنر ۽
ڪيس ڏنل پيا عملدار
Deputy
Commissioners
and other
officers
designated to
him

سگهي ٿو سمورا يا ڪي اختيار استعمال ڪرڻ لاءِ ۽
سموريون يا ڪجهه ذميداريون نڀائڻ لاءِ جيڪي ڪيس
سونپيون ويون آهن يا مٿس مڙهيون ويون آهن ۽ مقامي حدون
بيان ڪري سگهي ٿو جن ۾ اهڙو عملدار پنهنجا اختيار
استعمال ڪندو ۽ ذميداريون سرانجام ڏيندو.

10.1(1) حڪومت طرفان دفعه 9 تحت بااختيار بڻايل ڊپٽي
ڪمشنر ۽ ڊپٽي ڪمشنر طرفان ان دفعه تحت مقرر ڪيل
عملدار ايترو بااختيار هوندو آزاد ٿيل بانديڊ پورهيت جي
پلائي ڪي هٿي وٺرائيندو اهڙي بانديڊ پورهيت ڪي معاشي
تحفظ ۽ فائدو پهچائيندو اهڙيءَ ريت ته جيئن ان ڪي ٻيهر
وڌيڪ بانديڊ قرض حاصل ڪرڻ جي ضرورت نه پوي يا ڪو
سبب نه هجي.

(2) اها هر ڊپٽي ڪمشنر ۽ سندس طرفان ذيلي دفعه 9 تحت
سندس ماتحت مقرر ڪيل عملدار جي ذميواري هوندي ته اها
جاچ ڪري ته هن ايڪٽ جي شروعات کانپوءِ ڪو بانديڊ
ليبر سسٽم يا ڪو ٻيو جبري پورهئي جو قسم ڪنهن شخص
طرفان يا سندس دائره اختيار ۾ ايندڙ مقامي حدن ۾ ڪنهن
رهواسي طرفان ڪرايو پيو وڃي ۽ جيڪڏهن اهڙي جاچ جي
نتيجي ۾ ڪو شخص بانديڊ ليبر سسٽم لاڳو ڪندي ملي يا
ڪنهن به قسم جو جبري پورهيو ملي، اهو فوري طور اهڙو قدم
ڪڍندو جيڪو هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت ضروري
هجي.

جبري بانديڊ ليبر لاءِ

11. جيڪو هن ايڪٽ جي شروعات کانپوءِ ڪنهن شخص

<p>سزا Punishment for enforcement of bonded labour</p>	<p>کي بانديد ليبر لاءِ مجبور ڪري ٿو اهو قيد جي سزا جو مستحق هوندو جيڪا ٻن سالن جي عرصي کان گهٽ نه هوندي ۽ پنجن سالن کان وڌيڪ نه هوندي يا ڏنڊ جيڪو هڪ لک رپين کان گهٽ نه هوندو يا ٻئي گڏ.</p>
<p>بانديد ليبر سسٽم هيٺ بانديد ليبر ڪرائڻ تي سزا Punishment for extracting bonded labour under the bonded labour system</p>	<p>12. جيڪو به هن ايڪٽ جي شروعات کانپوءِ زبردستي بانديد ليبر سسٽم تحت ڪنهن شخص کان يا سندس ڪٽنب جي ڪنهن ميمبر کان ڪسٽم، روايت، مشق، ٺيڪي، معاهدي يا دستاويز تحت ڪا خدمت وٺي ٿو اهو قيد جي سزا جو مستحق هوندو جنهن جو مدو ٻن سالن کان گهٽ نه هوندو ۽ پنجن سالن کان وڌيڪ نه هوندو يا ڏنڊ جيڪو هڪ لک رپين کان گهٽ نه هوندو يا ٻئي گڏ: ۽ ڏنڊ منجهان، جيڪڏهن بازياب ڪرايو وڃي، بانديد پورهيت کي هر ڏينهن جي حساب سان گهٽ ۾ گهٽ ٻه سئو سٺ رپيا ڏنا ويندا، جيترا ڏينهن کانئس بانديد پورهيو ورتو ويو هجي.</p>
<p>بانديد ليبر کي ملڪيت جو قبضو واپس ڏيارڻ ۾ ناڪامي يا ختم ڪرڻ تي سزا Punishment for omission or failure to restore possession of property to bonded labourer</p>	<p>13. جنهن کي به هن ايڪٽ تحت ڪا ملڪيت بانديد پورهيت جي قبضي ۾ واپس ڪرڻ لاءِ چيو وڃي، اهو انڪار ڪري يا ايئن ڪرڻ ۾ ناڪام ٿئي، هن ايڪٽ جي شروعات جي نوي ڏينهن اندر ته اهو قيد جي سزا جو مستحق هوندو جيڪا هڪ سال جي مدي تائين وڌي سگهي ٿي يا ڏنڊ جيڪو ڏهه هزار تائين وڌي سگهي ٿو ۽ پنج هزار رپين کان گهٽ نه هوندو يا ٻئي گڏ، ۽ ڏنڊ منجهان، جيڪڏهن بازياب ڪرايو وڃي، بانديد پورهيت کي ادائگي هڪ سئو رپيا هر ڏينهن عيوض ڏنا ويندا، جنهن دوران ملڪيت جو قبضو کيس واپس نه ڪيو ويو هيو.</p>

ابيتمينت ڏوهه هوندي
Abetment to be
an offence

14. جيڪو به هن ايڪٽ تحت سزا لائق ڪو ڏوهه ڪري ٿو
پوءِ اهو ڏوهه پئسا وٺي ڪيو ويو هجي يا نه، ان کي ساڳي سزا
ڏني ويندي جيڪا ڏوهه ڪرڻ لاءِ بيان ڪيل آهي.

وضاحت: هن سيڪشن جي مقصد لاءِ "ابيتمينت" کي ساڳي
معنيٰ آهي، جيڪا ان کي پاڪستان پينل ڪوڊ (1860 جي
ايڪٽ XLV) ۾ ڏنل آهي.

وجيلنس ڪميٽيون
Vigilance
Committees

15. (1) وجيلنس ڪميٽيون ضلعي سطح تي بيان ڪيل
طريقي موجب جوڙيون وينديون، جيڪي علائقي جي چونڊيل
نمائندن، ڊسٽرڪٽ ايڊمنسٽريشن جي نمائندن، بار
ايسوسيئيشنز پريس، ڄاتل سڃاتل سوشل سروسز ۽ سنڌ
حڪومت جي ليبر ڊپارٽمينٽ جي نمائندن تي مشتمل
هونديون.

(2) وجيلنس ڪميٽين جا هيٺيان ڪم هوندا: جهڙوڪ:

(a) ڊسٽرڪٽ ايڊمنسٽريشن کي قانون تي اثرائتي عملدرآمد
جي سلسلي ۾ مشورو ڏيڻ ۽ اهويقيني بڻائڻ تي آزاد ڪرايل
بانڊيڊ پورهيتن جي بحالي جي سلسلي ۾ درست نموني
عملدرآمد ٿي رهيو آهي؛

(b) قانون تحت ڪم ڪرڻ تي نظر رکڻ؛ ۽

(c) قانون تحت مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ بانڊيڊ پورهيتن کي
اهڙي مدد فراهم ڪرڻ جيڪا ضروري هجي.

ڏوهن تي معجسٽريٽ
پڌڻي ڪندو
Offences to be
tried by the
Magistrate

16. حڪومت طرفان ان سلسلي ۾ باختيار بڻايل فرست
ڪلاس معجسٽريٽ هن ايڪٽ تحت ڪنهن ڏوهه جي پڌڻي
ڪري سگهي ٿو.

<p>ڏوهن جو ازالو Cognizance of Offences</p>	<p>17. هن ايڪٽ تحت هر ڏوهه ازالو جوڳو ۽ ضمانت جوڳو هوندو.</p>
<p>ڪمپنين طرفان ڏوهه Offences by companies</p>	<p>18. (1) جتي هن ايڪٽ تحت ڪو ڏوهه ڪنهن ڪمپني طرفان ڪيو ويو آهي، هر اهو شخص جيڪو ڏوهه ٿيڻ وقت انچارج هيو ۽ ڪمپني جي ڪاروهنوار جو ذميدار هيو، توڙي ڪمپني به ڏوهه جي ذميدار سمجهي ويندي ۽ ان خلاف ڪارروائي ٿيڻ جي لائق هوندي ۽ ان ريت سزا به ڏني ويندي.</p> <p>(2) جيستائين ڪجهه ذيلي دفعو (1) ۾ شامل نه هجي، جتي هن ايڪٽ تحت ڪمپني طرفان ڪو ڏوهه ڪيو ويو آهي ۽ اهو ثابت ٿي چڪو آهي ته ڏوهه جي سلسلي ۾ اهو ڪنهن ڊائريڪٽر، مئنيجر يا ٻئي ڪنهن ڪمپني جي عملدار سان جڙيل آهي، اهڙو ڊائريڪٽر، مئنيجر يا ٻيو عملدار ڏوهه جو جوابدار سمجهيو ويندو ۽ اهو ان خلاف ڪارروائي ڪرڻ يا ان سلسلي ۾ سزا جي لائق هوندو.</p> <p>وضاحت: هن دفعو جي مقصدن لاءِ:</p> <p>(a) "ڪمپني" مطلب هڪ باڊي ڪارپوريشن، ۽ جنهن ۾ شامل آهي هڪ فرم يا ٻي ڪافرڊن جي ايسوسيئيشن؛ ۽</p> <p>(b) "ڊائريڪٽر" فرم جي سلسلي ۾ مطلب فرم ۾ هڪ پائيوار.</p>
<p>مٿيڏانهن کان بچاءُ Protection against discrimination</p>	<p>19. جنس، مذهب، طبقي، رنگ، ذات، نسل، ملازمت ۾ نسلي پسمنظر، پروفيشنل ڊولپمينٽ ۽ ڪم ۾ هڪ جيتري ڏهاڙي جي بنيادن تي ڪا مٿيڏانهن نه هوندي.</p>
<p>ضمانت</p>	<p>20. هن ايڪٽ تحت سٺي نيت سان ڪجهه ڪيل يا ڪجهه</p>

Indemnity	ڪرڻ جي ارادي تي حڪومت يا حڪومت جي ڪن عملدار خلاف ڪو مقدمو ڪيس يا قانوني ڪارروائي نه ٿيندي.
دائره اختيار تي پابندي Bar of Jurisdiction	21. جيستائين ڪجهه هن ايڪٽ جي متضاد نه هجي، ڪنهن به عدالت کي ڪنهن معاملي ۾ دائره اختيار نه هوندو جيڪو هن ايڪٽ جي گنجائشن تحت هجي ۽ ڪنهن به عدالت طرفان هن ايڪٽ تحت ڪجهه ڪيل يا ڪجهه ڪرڻ جي ارادي جي سلسلي ۾ ڪو فيصلو جاري نه ڪيو ويندو.
قاعدا جوڙڻ جو اختيار Power to make rules	22. حڪومت سرڪاري گزيت ۾ نوٽيفڪيشن ذريعي هن ايڪٽ جا مقصد حاصل ڪرڻ لاءِ قاعدا جوڙي سگهي ٿي.
	نوٽ: ايڪٽ جو مذڪوره ترجمو عام ماڻهن جي واقفيت لاءِ آهي جيڪو ڪورٽ ۾ استعمال نٿو ڪري سگهجي.